

ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

УДК 811.111'373.2

КАРПЕНКО Максим Юрійович,

Кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри граматики англійської мови
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова;
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058, Україна;
тел.: +38 063 6662222; e-mail: m.yu.karpenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0308-5284

ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-ДИСКУРСУ

Анотація. Статтю присвячено вивченню проблем, пов'язаних з сучасним розвитком дискурсивної парадигми, зокрема, виділенню нового напрямку дискурсології, а саме інтернет-дискурсу та його лінгвістичних особливостей. **Метою** цієї розвідки є встановлення особливостей природи й буття інтернет-дискурсу. **Об'єктом** дослідження послуговував дискурс комп'ютерно- опосередкованої комунікації, **предметом** — його лінгвістичні особливості. Матеріалом вивчення є 1000 сайтонімів, вибраних способом суцільної вибірки. **Висновки:** *Дискурс* є результатом процесу людського спілкування. Він властивий певній ситуації в певному середовищі, включає в себе всю повноту матеріальних (здійснені інтеракції, матеріалізовані в мовленні) і нематеріальних (комунікативна ситуація) складників цього процесу і має дистинктивні лінгвальні ознаки, які можуть бути сформовані ситуацією, середовищем або шляхом передачі інформації в цьому середовищі. Тобто, дискурс є результатом комунікації в певній ситуації разом з усіма конституентами. Видається доцільним використовувати термін *електронний дискурс* для посилання на всю повноту вербальної або невербальної комунікації з електронікою, а також комунікацію, опосередковану нею; термін *комп'ютерний дискурс* — для посилання на комунікацію в межах комп'ютерного буття, не обов'язково опосередковану Інтернетом; для посилання суто на інтернет-комунікацію — термін *інтернет-дискурс*. В дослідженні зосереджено увагу на такому складникові інтернет-дискурсу, як мовлення Всесвітньої павутини — *WWW-дискурсі*. Встановлено основні лінгвістичні риси всіх зазначених видів дискурсів.

Ключові слова: дискурс, електронний дискурс, комп'ютерний дискурс, інтернет-дискурс, WWW-дискурс.

Постановка проблеми. Специфіка каналу передачі інформації слугує детермінантом лінгвістичної своєрідності комп'ютерно-опосередкованої комунікації. Мовознавці численну кількість разів відмічали, що комунікативна ситуація детермінує тип мовлення, що використовується. Також, поряд із цим, виокремлювалась залежність типу мовлення в певній комунікативній ситуації від самих комунікантів, оскільки комунікація інтегрує велику кількість екстралінгвальних феноменів, таких як різні способи мислення, поведінки, інтеракції, оцінки, почуття, віри, використання символів тощо [29, с. 19].

Зв'язок проблеми з попередніми дослідженнями. У 2-ій пол. ХХ ст. мовознавці почали робити спроби створити теорії, які б інкорпоровали також і комунікативну ситуацію: «Якщо на початку ХХ ст. лінгвістику передусім цікавило питання *Як побудовано мову?*, то у другій його половині більше уваги приділяли питанню *Як функціонує мова?*» [13, с. 83]. Спроба пояснити цей комплексний характер комунікації призвела до виокремлення такого поняття, як *дискурс*, трактовок якого існує велика кількість. Цей термін було вперше вжито американським лінгвістом Зелінгом Харісом у 1952 р. у статті «*Discourse Analysis*», де він пише про два моменти, які не беруться до уваги в лінгвістичних студіях: 1) вивчення єдностей, довших за одне речення; 2) урахування соціальної ситуації [30, с. 2]. Одразу після виходу статті термін набув багато значень [8, с. 26]. М. Макаров згрупував наявні дефініції терміну *дискурс* і виокремив три підходи до його тлумачення [13, с. 86]:

1. *Формальний*, який тлумачить дискурс як «надфразову єдність», що «містить два або більше речення, які знаходяться в смислового зв'язку один з одним» [6, с. 170–171]; «тривалий відрізок мовлення (особливо усного), який більше речення» [28, с. 419]; «певна структурна єдність, яка складається з більш, ніж одного речення, яка має відносну смислову цілісність в контексті зв'язного мовлення і виступає як частина умовно завершеної комунікації» [17, с. 109]; «когерентна послідовність мовленнєвих актів» [23, с. 40]; «зв'язне (в сенсі наявності зв'язку між реченнями) мовлення», зв'язність якого досягається «створенням взаємної структурної співвіднесеності і залежності речень тексту» [18, с. 483].

2. *Функціональний*, який розглядає дискурс як «процес використання мови» [27, с. 1]; «шляхи, якими люди беруть участь у комунікації один з одним» [32, с. 79]; «єдність думки і

слова, значення і знаку, знання та його вербального вираження, яке набуває змісту лише в процесі людського спілкування» [22, с. 111]; «мисленнево-мовленнева діяльність комунікантів під час комунікативного акту, сукупність мовленневих дій, котрі вони створюють згідно з конвенціональними та неконвенціональними правилами комунікативної поведінки у процесі розв'язання комунікативних завдань» [21, с. 118]; «сукупність мовленнево-мисленневих дій комунікантів, пов'язаних з пізнаванням, осмисленням і презентацією світу мовцем і осмисленням мовної картини світу адресанта адресатом» [2, с. 138]; «форма соціальної поведінки, яка слугує для репрезентації соціального світу (включаючи знання, людей та соціальні відносини)» [25, с. 20].

3. *Ситуативний*, що бере до уваги всю ситуацію і розуміє дискурс як «замкнену цілісну комунікативну ситуацію (подію), складниками якої є комуніканти й текст як знаковий посередник, зумовлену різними чинниками, що опосередковують спілкування й розуміння (соціальними, культурними, етнічними тощо)» [19, с. 121]; «зв'язне мовлення в конкретних соціокультурних, психологічних умовах», яке є «відбиттям безпосередньо мовної діяльності з урахуванням форми спілкування, поведінки, міміки, жестів мовця тощо», тобто це «текст разом з умовами його творення і сприймання» [24, с. 47–48]; «когерентний текст у сукупності з екстралінгвістичними — прагматичними, соціокультурними, психологічними та ін. факторами» [12, с. 136–137]; «текст, який розглядається у сукупності з екстралінгвістичними факторами, які впливають на його створення і сприйняття» [7, с. 380].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існують також й інші тлумачення цього терміну, наприклад, деякі дослідники зазначають, що за допомогою терміну *дискурс* можна посилатися на «стиль, підмову мовного спілкування», який означає «зразок мовної поведінки в певній соціальній сфері, що має відповідний набір змінних» [19, с. 121].

За межами філології цей термін також використовується в значенні «філософської чи наукової концепції, яку адресовано читачеві» [22, с. 111].

Постановка завдання. *Метою* розвідки є встановлення особливостей природи й буття інтернет-дискурсу. *Об'єктом* дослідження послугував дискурс комп'ютерно-опосередкованої комунікації, *предметом* — його лінгвістичні особливості.

Виклад основного матеріалу. Через багатозначність поняття *дискурс*, існують деякі термінологічні проблеми. Так, до початку 1970-х років поняття дискурс і текст були майже тотожними [13, с. 87]. Однак існують певні розбіжності між такими поняттями як текст та мовлення. Дискурс є «текстом, зануреним у життя» [12, с. 136–137], тобто на відміну від мовлення, яке в класичному розумінні цього терміну є використанням мови в процесі спілкування [15, с. 122], та тексту, який в мовознавстві традиційно (визначень існує велика кількість) дефінувався як акт творення мовлення, що було зафіксовано на письмі [1, с. 470], дискурс є «текстом з невербальними включеннями» [10, с. 5], тобто дискурс — це «текст *плюс* ситуація», в той час як текст — це «дискурс *мінус* ситуація» [33; 31, с. 240]. Ситуація, чи, за визначеннями І. С. Шевченко і О. І. Морозової, дискурсивний контекст включає в себе «учасників, умови, організацію, засоби і матеріал спілкування», зокрема «людей, що розглядаються з позицій їх статусно-рольових і ситуативно-комунікативних амплуа», а також «сферу [їх] спілкування і комунікативне середовище», їх «мотиви, цілі, стратегії», специфіку процесу «розгорнення і членування спілкування», нюанси «каналу, режиму, тональності, стилю, жанру» спілкування тощо [4, с. 41–42], тобто ситуація включає в себе «комплекс зовнішніх умов комунікації, що проектується в область дискурсу» [26, с. 27].

З наведених вище визначень дискурсу можна зробити три умовиводи, про перших два з яких говорив ще З. Харіс при введенні цього терміна до обігу: 1) *дискурс* — це надфразова єдність; 2) *дискурс* — це не тільки текст, а й комунікативна ситуація; 3) *дискурс* — це динамічний процес взаємодії між комунікантами. На основі цих умовиводів консолідуємо наведені вище дефініції і виведемо власне, яке будемо використовувати подалі в нашому дослідженні: *дискурс* — це результат процесу людського спілкування, який є властивим певній ситуації в певному середовищі, включає в себе всю повноту матеріальних (здійснені інтеракції, матеріалізовані в мовленні) і нематеріальних (комунікативна ситуація) складників цього процесу і має дистинктивні лінгвальні ознаки, які можуть бути сформовані ситуацією, середовищем чи шляхом передачі інформації в цьому середовищі. Тобто, дискурс є результатом комунікації в певній ситуації разом із всіма конституентами.

Фахівці багаторазово зазначали, що мовлення Інтернету має характерні лише для нього лінгвальні особливості. Через новітність цього поняття немає усталеного терміна для посилання на нього. Д. Крістал називає мовлення, що притаманне мережевому спілкуванню *Нетмовою* (*Netspeak* за аналогією з *Newspeak* Дж. Оруела) [28, с. 19]. Дослідники також використовують для посилання на цей феномен такі терміни як *комп'ютерний дискурс* [14; 38; 9; 62], який є «спілкуванням в комп'ютерних мережах» [4, с. 35]; *електронний дискурс* [9, с. 62], який мовознавці дефінують як «репрезентовану в електронному вигляді сукупність текстів, організовану гіпертекстовим способом» [16, с. 5] або *Інтернет-дискурс* — «комп'ютерно-опосередкована мовленнево-комунікативна діяльність, що проходить у широкому соціокультурному контексті

та матеріалізується в гіпертексті» [5]; «тип спілкування у глобальній мережі Інтернет, спрямований на забезпечення інтерактивності, нелінійної комунікації, установлення та підтримки контакту, формування мовленнєвих жанрів емоційного й інформаційного обміну, здійснення впливу, переплетення комунікативних стратегій, що загалом забезпечує посилення пізнавального потенціалу мовлення, його збереження та поновлюваність відповідно до актуалізації потреб мовця» [11, с. 5]. В межах Інтернету виділяють ще дрібніші підрозділи, так, в останніх розвідках виділяють окремі різновиди дискурсу, наприклад, *англомовний дискурс програмування*, який дефінується як взаємодія «між програмістами різної кваліфікації», «що полягає у передаванні знань з програмування і формування професійної компетенції», одним із способом реалізації якого є Інтернет [3, с. 3].

Терміни *комп'ютерний дискурс* і *електронний дискурс* видаються нам більш місткими, аніж термін *інтернет-дискурс*, оскільки прикметники «комп'ютерний» і «електронний» слугують для посилення на комп'ютерну техніку чи електроніку взагалі. Варто зазначити, що й без підключення до Інтернету комп'ютер певним чином вербально комунікує з користувачем. Навіть, пральна машина, яка має електронний дисплей, комунікує з користувачем шляхом висвітлення певних повідомлень на ньому. Тому нам видається доцільним використовувати термін *електронний дискурс* для посилення на всю повноту вербальної чи невербальної комунікації з електронікою чи комунікацію опосередковану нею; термін *комп'ютерний дискурс* — для посилення на комунікацію в межах комп'ютерного буття, не обов'язково опосередковану Інтернетом; для посилення суто на Інтернет-комунікацію — термін *Інтернет-дискурс*. Слід зазначити, що доступ до Інтернету і Всесвітньої павутини можна отримати не тільки за допомогою комп'ютера, а також за допомогою інших типів електроніки — смартфонів, планшетів тощо. Зокрема, в даному дослідженні буде зосереджено увагу на такому складникові Інтернет-дискурсу, як мовлення, яке зустрічається у Всесвітній павутині — *WWW-дискурсі*, оскільки інші струми даних в Інтернеті є результатами роботи спеціалізованих програм, доступ до внутрішньої будови які не завжди є відкритим.

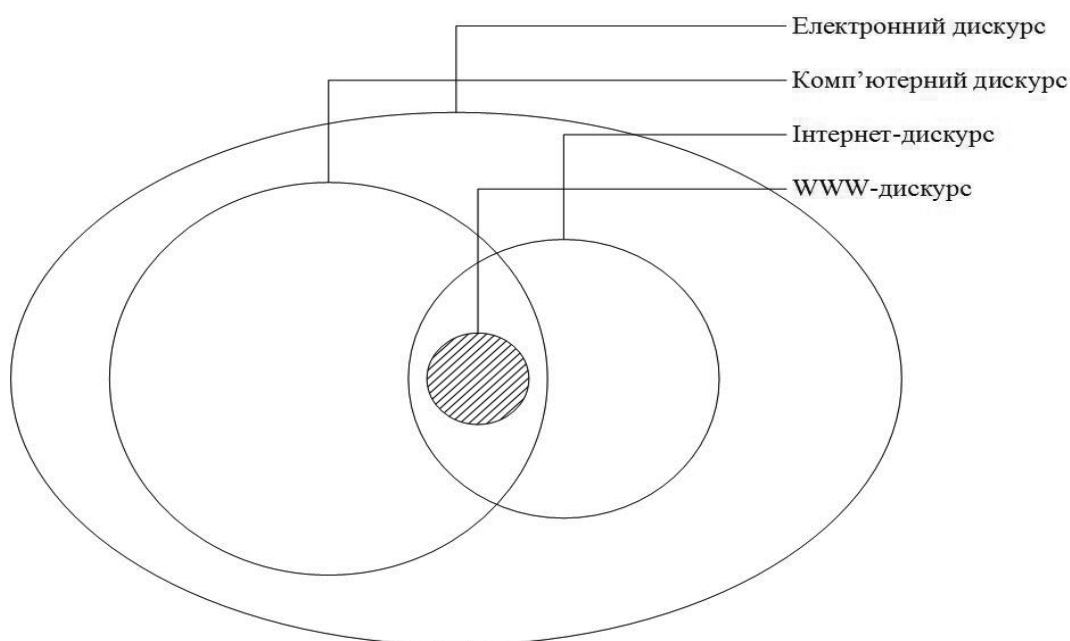

Рис. 1. Співвідношення понять комп'ютерний / електронний / Інтернет / WWW дискурс.

Висновки. Підсумовуючи все вищесказане, можна висновувати, що *Інтернет-дискурс* є притаманним Інтернетові різновидом дискурсу, значною складовою частиною якого є *WWW-дискурс* — дискурс, притаманний Всесвітній павутині. Вони мають наступні диференційні ознаки (спільні для обох за винятком гіпертекстовості):

- *глобальність*, яка передбачає можливість здійснювати з'єднання з Інтернетом з будь-якої локації на земній кулі;
- *оперативність*, яка передбачає високу швидкість передавання інформації, яка часто вимірюється мілісекундами;
- теоретична *необмеженість* обсягу інформації, можливостей її передавати, сприймати та редуплікувати;

- *доступність*, яка передбачає, що будь-хто, хто має комп'ютер (чи відповідний гаджет) і вміє ним користуватись, може отримати доступ до Інтернету, що зумовлює соціальну різноманітність аудиторії;
- *анонімність*, яка передбачає можливість розкривати свою ідентичність, не розкривати її, або приписувати собі ідентичність іншої людини/спілки людей;
- *потенційність*, яка передбачає спрямованість комунікації на потенційного адресата від імені передбачуваного ним адресанта, які можуть не збігатися з реальними через анонімність і можливість містифікації при онлайн-комунікації;
- *проникність*, яка передбачає можливість та (у більшості випадків, окрім приватної комунікації) розрахунок на доступ до повідомлень третіх осіб;
- *статусна рівновага*, яка передбачає рівноправність між всіма учасниками онлайн-комунікації;
- *інтерактивність*, яка передбачає можливість кожного користувача Інтернету донести до інших користувачів свою думку та погляди;
- *опосередкованість*, яка передбачає медійованість комунікації комп'ютерним каналом комунікації, з його специфікою і обмеженнями;
- *часткова візуальна деконтекстуалізованість* через переважно письмовий характер онлайн-комунікації, яка передбачає відсутність відомостей про невербальні реакції співрозмовника на передавану інформацію окрім експліцитно передаваних ним відомостей;
- *кредітованість*, яка передбачає насичення текстової інформації графічними, аудіо- та відео-елементами;
- *архівабельність*, яка передбачає часткову незалежність від часу та простору (носія) — інформація в Інтернеті теоретично може зберігатися довічно та на різних серверах (за умови, що всі сайти, які містять цей фрагмент інформації, не було змінено чи терміновано);
- *пременітованість*, яка передбачає можливість продумати повідомлення та зробити всі необхідні корекції в ньому перед відправленням;
- *лабільність мовлення* — немає чітких стандартів та правил вербальної поведінки в Інтернеті (окрім сайтів або онлайн-спілок з певним прописаним регламентом комунікації) та кожен обирає той стиль спілкування, який найбільше йому імпонує;
- *ситуаційна регламентованість*, яка на протидію лабільності передбачає можливість існування деяких обмежень у вербальній поведінці в деяких онлайн-середовищах з боку адміністрації та/або інших користувачів, за порушення яких користувача можуть покарати;
- *гіпертекстовість*, яка є специфічною рисою WWW-дискурсу, що передбачає взаємозв'язок сторінок Всесвітньої павутини через посилання одна на одну.

Через специфіку каналу передачі повідомлень в Інтернеті класична інформаційна модель комунікації *адресант — кодування — передача повідомлення — декодування — адресат* [20, с. 164–166] зазнає в Інтернеті деяких змін. Це уяочнено в наступній схемі:

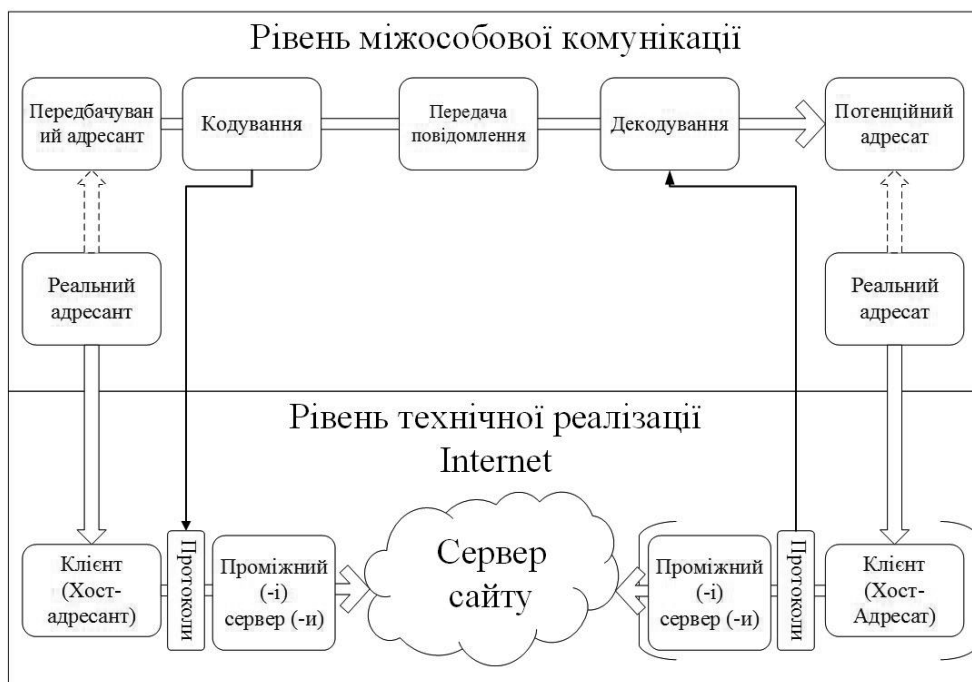

Рис. 2. Схема комунікації в Інтернеті.

В інтернет-дискурсі й, зокрема, в WWW-дискурсі, через специфіку каналу комунікації існують власні та унікальні лише для цього середовища лінгвальні особливості.

Перспективи подальших розвідок. У подальших розвідках планується детальний аналіз усіх зазначених різновидів дискурсу, певною мірою пов'язаного з комп'ютерним буттям.

Література

1. Ахманова О. С. Словарь лингвистических терминов / О. С. Ахманова. — М. : Сов. энциклопедия, 1966. — 608 с.
2. Бацевич Ф. С. Основы коммуникативной лингвистики / Ф. С. Бацевич. — К. : ВЦ Академія, 2004. — 342 с.
3. Винник О. Ю. Коммуникативні стратегії і тактики впливу на адресата в сучасному англomовному дискурсі програмування : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О. Ю. Винник. — Львів, 2012. — 20 с.
4. Галичкіна Е. Н. Специфика компьютерного дискурса на английском и русском языках (на материале жанра компьютерных конференций) : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.20 / Е. Н. Галичкіна. — Астрахань, 2001. — 212 с.
5. Дудолодова О. В. Інтернет-дискурс як особливий тип дискурсу / О. В. Дудолодова // Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. — 2008. — № 837. — С. 74–78.
6. Звегинцев В. А. Предложение и его отношение к языку и речи / В. А. Звегинцев. — М. : Изд-во Моск. ун-та, 1976. — 307 с.
7. Иванова Л. П. Курс лекций по общему языкознанию / Л. П. Иванова. — Киев : Освіта України, 2010. — 432 с.
8. Игина Е. В. Англоязычный анималистический дискурс : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / Е. В. Игина. — Одесса, 2013. — 233 с.
9. Калініна К. В. Особливості функціонування комп'ютерного дискурсу / К. В. Калініна // Обрії сучасної лінгвістики. — Луганськ, 2013. — Вип. 4. — С. 62–64.
10. Карасик В. И. Религиозный дискурс / В. И. Карасик // Языковая личность : проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики : сб. науч. трудов. — Волгоград : Перемена, 1999. — С. 5–19.
11. Карпа І. Б. Функціональні та прагматичні характеристики інтерактивної віртуальної комунікації (на матеріалі інформаційно-довідкового сервісу Yahoo! Answers) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / І. Б. Карпа. — Херсон, 2010. — 20 с.
12. Лингвистический энциклопедический словарь / [ред. В. Н. Ярцева] — М. : Сов. энциклопедия, 1990. — 685 с.
13. Макаров М. Основы теории дискурса / М. Макаров. — М. : Гнозис, 2003. — 280 с.
14. Махачашвілі Р. К. Динаміка англomовної інноваційної логосфери комп'ютерного буття : дис. ... докт. філол. наук : 10.02.04 / Р. К. Махачашвілі. — Запоріжжя, 2013. — 490 с.
15. Нечаев Г. А. Краткий лингвистический словарь / Г. А. Нечаев. — Ростов н/Д. : Изд-во Ростовского ун-та, 1976. — 184 с.
16. П'єцух О. І. Динаміка метафори в англomовному електронному дискурсі «Вибори 2010–2012 рр. в Україні» : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04 / О. І. П'єцух. — Одеса, 2013. — 20 с.
17. Потапова Р. К. Речь : коммуникация, информация, кибернетика / Р. К. Потапова. — М. : УРСС, 2001. — 568 с.
18. Почепцов Г. Г. Избранные труды по лингвистике / Г. Г. Почепцов. — Харьков : ХНУ им. В. Н. Каразіна, 2009. — 556 с.
19. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. — Полтава : Довкілля-К, 2010. — 844 с.
20. Селіванова О. О. Основы теории мовної комунікації / О. О. Селіванова. — Черкаси : Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. — 350 с.
21. Семенюк О. А. Основы теории мовної комунікації : навч. посібник / О. А. Семенюк, В. Ю. Парашук. — К. : ВЦ Академія, 2010. — 240 с.
22. Словарь общественных наук : философия, религиоведение, культурология, политология, социология, этика, эстетика / [авт.-сост. Е. А. Подольская, Д. Е. Погорельный, В. Д. Лихвар]. — Ростов н/Д. : Феникс, 2006. — 475 с.
23. Сусов И. П. Введение в языкознание / И. П. Сусов. — М. : АСТ : Восток-Запад, 2007. — 379 с.
24. Українська мова. Енциклопедія [ред. В. М. Русанівський та ін.] — К. : «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2007. — 856 с.
25. Филлиппс Л. Дискурс-анализ. Теория и метод / Л. Филлиппс, М. В. Йоргенсен. — Харьков : Изд-во Гуманитарный Центр, 2004. — 336 с.
26. Шевченко І. С. Дискурс як мисленнєво-комунікативна діяльність / І. С. Шевченко, О. І. Морозова // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / [заг. ред. І. С. Шевченко]. — Харків : Константа, 2005. — С. 21–28.
27. Brown G. Discourse Analysis / G. Brown, G. Yule. — Cambridge : Cambridge University Press, 1983. — 283 p.
28. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of Language / D. Crystal. — Cambridge : Cambridge University Press, 1987. — 472 p.
29. Gee J. P. An introduction to discourse analysis : Theory and method / J. P. Gee. — London : Routledge, 1999. — 176 p.
30. Harris Z. Discourse Analysis / Z. Harris // Language. — 1952. — Vol. 28. — P. 1–30.
31. Östman J. Discourse analysis / J. Östman, T. Virtanen // Handbook of Pragmatics : Manual. — Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 1995. — P. 239–253.

32. Scollon R. *Nexus Analysis : Discourse and the Emerging Internet* / R. Scollon, S. W. Scollon. — New-York : Routledge, 2004. — 209 p.

33. Widdowson H. G. *Linguistics* / H. G. Widdowson. — Oxford : Oxford University Press, 1996. — 134 p.

References

1. Akhmanova, O. S. (1966), *Dictionary of Linguistic Terms* [Slovar' lingvisticheskikh terminov], Soviet Encyclopedia, Moscow, 608 p.
2. Batsevich, F. S. (2004), *Foundations of Communicative Linguistics* [Osnovy komunikatyvnoi lingvistyky], Academy, Kyiv, 342 p.
3. Vinnyk, O. Yu. (2012), *Communicative Strategies and Tactics of Influence on the Addressee in Modern English Discourse of Programming, Author's thesis* [Komunikatyvni strategii i taktyky vplyvu na adresata v suchasnomu anglomovnomu dyskursi programuvannja : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk], Lviv, 20 p.
4. Galichkina, E. N. (2001), *Specifics of the Computer Discourse in English and Russian (Case Study of Computer Conference Genre), PhD Thesis* [Specifika komp'juternogo diskursa na angljskom i ruskom jazykakh (na materiale zhanra komp'juternykh konferencij) : diss. ... kand. filol. nauk], Astrakhan', 212 p.
5. Dudoladova, O. V. (2008), «Internet Discourse as a Specific Type of Discourse», *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University* [«Internet-dyskurs jak osoblyvyj typ dyskursu», *Visnyk Kharkivs'kogo nacional'nogo universytetu im. V. N. Karazina*], Kharkov, No 837, pp. 74–78.
6. Zvegintsev, V. A. (1976), *The Sentence and Its Relation to the Language and Speech* [Predlozhenie i ego odnoszenie k jazyku i rechi], Moscow University Press, Moscow, 307 p.
7. Ivanova, L. P. (2010), *Lectures in General Linguistics* [Kurs lekcij po obshhemu jazykoznaniju], Osvita Ukrainy, Kyiv, 432 p.
8. Igina, E. V. (2013), *English Animalistic Discourse, PhD Thesis* [Anglojazychnyj animalisticheskij diskurs: diss. ... kand. filol. nauk], Odessa, 233 p.
9. Kalinina, K. V. (2013), «Peculiarities of Functioning of Computer Discourse», *Horizons of modern linguistics* [«Osoblyvosti funkcionuvannja komp'juternogo dyskursu», *Obrui Suchasnoi Lingvistyky*], Lugansk, vol. 4, pp. 62–64.
10. Karasik, V. I. (1999), «Religious Discourse», *Language personality : Problems of Linguoculturology and Functional Semantics* [«Religioznyj diskurs», *Jazykovaja lichnost' : problemy lingvokul'turologii i funkcional'noj semantiki*], Peremena, Volgograd, pp. 5–19.
11. Karpa, I. B. (2010), *Functional and Pragmatic Characteristics of Interactive Virtual Communication (Case Study of Reference Service Yahoo! Answers), Author's thesis* [Funkcional'ni ta pragmatychni kharakterystyky interaktyvnoi' virtual'noi' komunikacii' (na materialy informacijno-dovidkovogo servisu Yahoo! Answers) : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk], Kherson, 20 p.
12. *Linguistic Encyclopaedic Dictionary* (1990), [Lingvisticheskij enciklopedicheskij slovar'], Soviet Encyclopedia, Moscow, 685 p.
13. Makarov, M. (2003), *Foundations of Discourse Theory* [Osnovy teorii diskursa], Gnosis, Moscow, 280 p.
14. Makhachishvili, R. K. (2013), *Dynamics of English Innovative Logosphere of Computer Existence, Author's thesis* [Dynamika anglomovnoi' innovacijnoi' logosfery komp'juternogo buttja : dys. ... dokt. filol. nauk], Zaporizhya, 490 p.
15. Nechaev, G. A. (1976), *Concise Linguistic Dictionary* [Kratkij lingvisticheskij slovar'] Rostov University Press, Rostov, 184 p.
16. Pietukh, O. I. (2013), *Metaphor Dynamics in English Electronic Discourse «2010–2012 Elections in Ukraine», Author's thesis* [Dynamika metafory v anglomovnomu elektronnomu dyskursi «Vybyry 2010–2012 rr. v Ukraïni» : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk], Odessa, 20 p.
17. Potapova, R. K. (2001), *Speech : Communication, Information, Cybernetics* [Rech' : kommunikacija, informacija, kibernetika], URSS, Moscow, 568 p.
18. Pocheptsov, G. G. (2009), *Selected Works in Linguistics* [Izbrannye trudy po lingvistike], Kharkov University Press, Kharkov, 56 p.
19. Selivanova, O. O. (2010), *Linguistic Encyclopaedia* [Lingvistychna encyklopedija], Dovkillya-K, Poltava, 844 p.
20. Selivanova, O. O. (2011), *Foundations of Language Communication Theory* [Osnovy teorii' movnoi' komunikacii'], Chabenko Press, Cherkasy, 350 p.
21. Semeniuk, O. A., Paraschuk, V. Yu. (2010), *Foundations of Language Communication Theory* [Osnovy teorii' movnoi' komunikacii'], Academy, Kyiv, 240 p.
22. *Dictionary of Social Sciences : Philosophy, Religion Studies, Culture Studies, Politology, Sociology, Ethics, Aesthetics* (2006) [Slovar' obshhestvennykh nauk : filosofija, religiovedenie, kul'turologija, politologija, sociologija, etika, estetika], Fenix, Postov-on-Don, 475 p.
23. Susov, I. P. (2007), *Introduction to Linguistics* [Vvedenie v jazykoznanie], AST, Moscow, 379 p.
24. *The Ukrainian Language. Encyclopaedia* (2007) [Ukraïns'ka mova. Encyklopedija], Ukrainian Encyclopaedia, Kyiv, 856 p.
25. Phillips, L., Jorgansen, M. V. (2004), *Discourse Analysis. Theory and Method* [Diskurs-analiz. Teorija i metod], Kharkov University Press, Kharkov, 336 p.
26. Shevchenko, I. S., Morozova, O. I. (2005), «Discourse as Thinking-Communicative Activity», *Discourse as Cognitive-Communicative Phenomenon* [«Dyskurs jak myslennievo-komunikatyvna dijalnist'», *Dyskurs jak kohnityvno-komunikatyvnyj fenomen*], Constanta, Kharkov, pp. 21–28.
27. Brown, G., Yule G. (1983), *Discourse Analysis*, Cambridge University Press, Cambridge, 283 p.
28. Crystal, D. (1987), *The Cambridge Encyclopedia of Language*, Cambridge University Press, Cambridge, 472 p.

29. Gee, J. P. (1999), *An Introduction to Discourse Analysis : Theory and Method*, Routledge, London, 176 p.
30. Harris, Z. (1952), «Discourse Analysis», *Language*, pp. 1–30.
31. Östman, J., Virtanen, T. (1995), «Discourse Analysis», *Handbook of Pragmatics : Manual*, John Benjamins Publishing Company, Amsterdam, pp. 239–253.
32. Scollon, R., Scollon, S. W. (2004), *Nexus Analysis : Discourse and the Emerging Internet*, Routledge, New-York, 209 p.
33. Widdowson, H. G. (1996), *Linguistics*, Oxford University Press, Oxford, 134 p.

КАРПЕНКО Максим Юрьевич,

старший преподаватель кафедры грамматики английского языка Одесского национального университета им. И. И. Мечникова; Французский бульвар, 24/26, г. Одесса, 65058, Украина;
тел.: +380636662222; e-mail: m.yu.karpenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0308-5284

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИНТЕРНЕТ-ДИСКУРСА

Аннотация. Статья посвящена изучению проблем, связанных с современным развитием дискурсивной парадигмы, в частности, выделению нового направления дискурсологии: интернет-дискурса и его лингвистических особенностей. **Целью** статьи является установление особенностей природы и существования интернет-дискурса. **Объектом** исследования послужил дискурс компьютерно опосредованной коммуникации, **предметом** — его лингвистические особенности. Материалом изучения стали 1000 сайтонимив, выбранных способом сплошной выборки. **Выводы:** Дискурс является результатом процесса человеческого общения. Он присущ определённой ситуации в определённой среде, включая в себя всю полноту материальных (осуществленные интеракции, материализованные в речи) и нематериальных (коммуникативная ситуация) составляющих этого процесса. Дискурс имеет дистинктивные лингвальные признаки, которые могут быть сформированы ситуацией, средой или путём передачи информации в этой среде. Он понимается как результат коммуникации в определённой ситуации вместе со всеми конституэнтами. Считаем необходимым использовать термин *электронный дискурс*, говоря о всей полноте вербальной и невербальной коммуникации с электроникой либо коммуникацию, опосредованную ею; термин *компьютерный дискурс* — для номинации коммуникации в рамках компьютерного бытия, причём не обязательно опосредованную Интернетом; для номинации исключительно интернет-коммуникации — термин *интернет-дискурс*. Кроме прочего, в исследовании уделяется внимание такой составляющей интернет-дискурса, как речь, которая встречается во Всемирной паутине — *WWW-дискурс*. В исследовании установлены основные лингвистические черты всех обозначенных видов дискурса.

Ключевые слова: дискурс, электронный дискурс, компьютерный дискурс, интернет-дискурс, WWW-дискурс.

Maxim KARPENKO,

lecturer of English Grammar Department, Odessa I. I. Mechnikov National University;
24/26 Francuzskij blvd., Odessa, 65058, Ukraine; tel.: +38 063 6662222;
e-mail: m.yu.karpenko@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-0308-5284

LINGUISTIC PECULIARITIES OF THE INTERNET DISCOURSE

Summary. The present article is dedicated to the problems, connected with the modern development of the discourse paradigm, especially to the formation of a new trend of discourseology — Internet discourse — and its linguistic peculiarities. The **purpose** of this investigation is to establish the peculiarities of the nature and existence of the Internet discourse. The **object** of the investigation is the discourse of computer mediated communication, the **subject** — its linguistic features. *Discourse* is treated as the result of communication in a certain situation together with all its constituents. We suggest the employment of the term *electronic discourse* to refer to all types of verbal and non-verbal communication with electronics or mediated with its help; the term *computer discourse* — to refer to communication inside computer existence, not necessarily computer mediated; to refer to Internet communication — the term *Internet discourse*. Besides, attention is given to an integral part of the Internet discourse — *WWW discourse*, which embraces speech of the World Wide Web. The main linguistic features of all these types of discourse are outlined in the present research.

Key words: discourse, electronic discourse, computer discourse, Internet discourse, WWW discourse.

Статью отримано 20.10.2016 р.